

La ciència se'n va de festa

Uns dos-cents actes constitueixen enguany la Setmana de la Ciència, que per segona vegada se celebra al Principat. L'objectiu és portar la ciència al carrer amb una sèrie d'iniciatives que vagin de la recerca estricta a la relació de la ciència amb esport o literatura.

Els robots jugaran a futbol, els poetes parlaran d'astro-nomia i la gent navegarà per Internet per denunciar el racisme. Són algunes de les propostes de la segona edició de la Setmana de la Ciència. Entre el 13 i el 20 de novembre es repeteix i amplia l'experiència iniciada l'any passat.

Es tracta de dur la ciència al carrer, de divulgar què fan els científics, d'acostar la recerca i la societat i de llençar mirades interdisciplinars a diversos temes. Tot amb el mirall d'experiències semblants a França, Itàlia, Escòcia o Portugal. D'aquesta forma, Catalunya aposta també per convertir disciplines aparentment àrides en una festa i per demostrar que la recerca influeix en –i està influïda per– la resta d'activitats socials i culturals.

La consolidació de la proposta. Per fer això, enguany gairebé es doblarà el centenar llarg d'actes fets el 1996. I a més, la idea de descentralització s'aferma: 41 poblacions viuran algun o alguns esdeveniments d'aquesta Setmana de la Ciència. Naturalment, Barcelona s'endú el major nombre de manifestacions, però diverses ciutats grans i alguns pobles petits fan també la seva aportació.

La setmana, l'organitzen el Comissionat d'Universitats i Recerca de la Generalitat, la Fundació Catalana per a la Recerca, les deu universitats del Principat, l'Institut d'Estudis Catalans i el Consell Superior d'Investigacions Científiques i compta amb els auspicis

de la Unesco. Hi participen 140 entitats i es compta amb la col·laboració econòmica, organitzativa o propagandística de quinze entitats.

Dels diversos actes, se'n podrien destacar molts. El programa complet es pot consultar al 93-315 23 23 o per Internet a l'adreça <http://cinet.fcr.es/setci>. Posats a fer una tria, cosa ben difícil, es pot

Aquesta celebració permetrà alternar els viatges cap al passat i cap als descobriments científics més recents.

dir que nombrosos museus –concretament 45– faran jornades de portes obertes, la majoria el cap de setmana i, alguns, altres dies feiners. Entre aquests hi ha el Museu de la Ciència de la Fundació La Caixa, el Museu Nacional de la Ciència i la Tècnica de Catalunya –amb seu a Terrassa– i la seva xarxa de museus adherits i els museus municipals de Barcelona, però també molts més que ofereixen l'oportunitat de fer visites lliures o guiades.

Les visites també es poden fer a centres de recerca o a institucions.

Així, la setmana ofereix l'oportunitat de passejar per les galeries i entre els aparells de la Reial Acadèmia de Ciències i Arts de Barcelona, a la Rambla. També es pot entrar a l'Institut d'Estudis Espacials de Catalunya. Al campus de la Universitat Autònoma es podran visitar l'Institut de Biologia Fonamental, el de Ciències dels Materials, els serveis de Microscòpia Electrònica i de Resonància Magnètica Nuclear, els laboratoris de les facultats de Medicina i de Veterinària i el Departament de Física. I a Roquetes es podrà visitar l'Observatori de l'Ebre. La relació entre ciència i esport també s'intensifica en aquesta setmana. Així, el dia 18 hi haurà una jornada de portes obertes per a estudiants de secundària a l'Institut Municipal d'Investigació Mèdica de Barcelona, on es parlarà dels controls antidopatge i de l'activitat física i la salut. A Girona, per la seva banda, l'esport serà més mecanitzat: hi haurà demostracions d'intel·ligència artificial a partir d'exemples futbolístics i equips de microbots disputaran alguns partits. Tot això, a més d'una conferència sobre intel·ligència artificial, al Centre Cultural de la Mercè.

Abans, aquestes celebracions solien tenir el seu concurs de dibuix o de redacció. Els temps canvien i ara, per segon any, es convoca el concurs de webs de ciència. Com l'any passat, els estudiants catalans demostraran la seva habilitat a l'hora de crear pàgines per exposar-les a Internet. I la mateixa xarxa s'aprofitarà per condemnar una

de les lacres de la nostra societat: el racisme. El dilluns 17 es farà una gimcana virtual. Anant a l'adreça d'Internet <http://www.cinet.es/cs/gimcana> s'hi podrà participar tot intentant superar diverses proves. Per continuar amb aquestes noves tecnologies, es faran debats i conferències sobre els multimèdia a Catalunya, els móns virtuals a Internet o els recursos informatius de microbiologia a la mateixa xarxa. Per la seva banda, l'ONCE ha programat una conferència sobre informàtica per a invidents.

Però posats a mirar cap al futur, no podem oblidar el passat. Fa 75 anys es va descobrir la tomba de Tutankamon i el Museu Egipci de la Fundació Arqueològica Clos ho celebrarà amb diverses conferències. Dels antics egipcis als maies: el Museu Barbier-Mueller d'Art Precolombí ens explicarà els treballs d'aquesta ètnia en observacions astronòmiques, matemàtiques i escriptura. Mirem una mica més lluny encara: el Museu de Geologia de la Terra Jaume Almera, a Barcelona, explicarà com es van datar les restes d'homínids d'Atapuerca.

Hem celebrat el vintè aniversari

del Congrés de Cultura Catalana. I durant la setmana es recordaran les discussions sobre l'àmbit de recerca i se'n farà un balanç, amb les persones que varen intervenir en aquells treballs. Una de les demandes que s'hi feien era promoure el català en l'àmbit científic. Com a prova que hem avançat, el Col·legi i l'Associació d'Enginyers Industrials de Catalunya organitza una mostra de llibre científic i tècnic en català. I una exposició a l'Institut d'Estudis Catalans ens mostrarà els 90 anys d'aquesta institució.

La ficció i la creació també hi tenen el seu apartat. A Barcelona, Miquel de Palol i David Jou parlaran sobre astronomia i literatura a la seu d'Enciclopèdia Catalana. Poesia i ciència i cinema científic són dues propostes de l'Aula de Teatre i Cinema de la Universitat Autònoma. A Vic es projectaran dues pel·lícules ben diferents: *Galileo Galilei i 2001: una odissea de l'espai*. I a la Universitat Politècnica de Catalunya es projectarà un vídeo sobre art electrònic: *Imagina 94-95*. Finalment, *Experimentem amb l'art* és la proposta del Museu Comarcal de Manresa.

Molts actes més permeten alternar els viatges al passat i al futur: una conferència sobre el clima a Catalunya en els darrers set segles i un seminari sobre supercomputació; cent anys de cartells publicitaris de fàrmacs (Barcelona) i la innovació tecnològica als museus (Reus); demostració de com funciona una locomotora de vapor (Vilanova i la Geltrú) i l'exploració del sistema solar (Granollers).

Tot plegat, una oferta variada i abundant i un bon contacte entre ciència i societat. Això no impedeix de reflexionar a partir de la pregunta "Hi ha crisi en la comunicació social de la ciència", al Col·legi de Periodistes, amb uns ponents d'excepció: l'alcalde Joan Clos, David Serrat, director general de recerca de la Generalitat de Catalunya, el periodista de TV3 Carles Francino, el físic Javier Tejada i el president de l'Associació Catalana de Comunicació Científica Luis Ángel Fernández Hermosa. Tots quatre estaran d'acord, si més no, que aquest projecte de dur la ciència al carrer fa cada any més goig.

Xavier Duran

Les noves tecnologies tindran un lloc destacat en aquesta II Setmana de la Ciència. Entre d'altres, es durà a terme un concurs de creació de pàgines web i s'aprofitarà la xarxa Internet per condemnar el racisme.